

# ZNIESIENIE OBOWIĄZKU POSIADANIA PRZY SOBIE PRAWA JAZDY

przez kierującego pojazdem  
i inne zmiany przepisów ruchu drogowego

**mł. asp. Łukasz Trzeciak**

Zakład Ruchu Drogowego CSP

**asp. szt. Andrzej Polak**

Zakład Ruchu Drogowego CSP

Ogłoszoną w dniu 3 września 2020 r. ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw<sup>1</sup> wprowadzono znaczące zmiany przepisów w zakresie obowiązków i uprawnień uczestników ruchu drogowego, a – co za tym idzie – dotyczące także funkcjonariuszy Policji przeprowadzających kontrole związane z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa na drogach.

Głównym założeniem omawianych zmian było uproszczenie procesu rejestracji, czasowej rejestracji i wyrejestrowania pojazdów, a w konsekwencji zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla organów samorządowych dokonujących rejestracji pojazdów oraz wprowadzenie pewnych ułatwień dla zmotoryzowanych uczestników ruchu drogowego<sup>2</sup>. W związku z tym zaproponowano, aby znowelizowane przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym<sup>3</sup> dotyczyły m.in.:

- zwolnienia z obowiązku posiadania przy sobie i okazywania na żądanie uprawnionego organu kontroli ruchu drogowego wydanego w kraju dokumentu prawa jazdy;
  - zniesienia obowiązku wydawania karty pojazdu w procesie jego pierwszej rejestracji;
  - rezygnacji z obowiązku posiadania nalepki kontrolnej z numerem rejestracyjnym, umieszczanej wewnątrz pojazdu samochodowego (z wyjątkiem motocykla), w prawym dolnym rogu przedniej szyby;
  - wprowadzenia usługi rejestracji online pojazdu zakupionego w salonie sprzedaży pojazdów samochodowych, która umożliwi rejestrację przez ten salon w imieniu nabywcy;
  - umożliwienia zachowania dotychczasowego numeru rejestracyjnego pojazdu przy przerejestrowaniu go, jeżeli był on zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Szczególnie istotną zmianą, zarówno z punktu widzenia kierujących pojazdami, jak i wykonujących czynności służbowe funkcjonariuszy Policji, jest zniesienie obowiązku posiadania przy sobie przez kierującego pojazdem prawa jazdy, a także pozwoleń na kierowanie tramwajem. Trzeba zaznaczyć, że – ze względu na możliwość weryfikacji danych o posiadanych uprawnieniach – chodzi tutaj wyłącznie o dokument wydany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślono to w treści znowelizowanego art. 38 ust. 1 pkt 1 prd, nadając mu następujące brzmienie:

1. *Kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu wymagane dla danego rodzaju pojazdu lub kierującego:*

- 1) *dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem inny niż wydane w kraju prawo jazdy albo pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli kierujący*

*nie posiada wydanego w kraju prawa jazdy albo pozwolenia na kierowanie tramwajem; [...]*

Nie ma tu więc znaczenia obywatelstwo kierującego, a jedynie fakt, czy dokument ten został wydany przez organ Rzeczypospolitej Polskiej. W centralnej ewidencji kierowców są bowiem gromadzone informacje o nadanych uprawnieniach do kierowania pojazdami, dostępne zarówno dla organów kontroli ruchu drogowego, jak i dla organów właściwych do wydawania dokumentów stwierdzających te uprawnienia. Dzięki temu w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych funkcjonariusz Policji jest w stanie dokonać ustalenia dotyczącego uprawnień posiadanych przez kierującego.

Naturalnym następstwem powyższej nowelizacji jest zmiana sposobu zatrzymywania prawa jazdy, z uwzględnieniem procedury dotyczącej dokumentu wydanego w kraju i dokumentu wydanego przez organ innego państwa. Zatrzymanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem wydanych w kraju nastąpi po wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek określonych w art. 135 ust. 1 prd i podobnie jak w przypadku dokumentu stwierdzającego dopuszczenie pojazdu do ruchu będzie polegało na wprowadzeniu przez uprawniony organ kontroli ruchu drogowego informacji elektronicznej o zatrzymaniu. W przypadku prawa jazdy dane te trafią do centralnej ewidencji kierowców (art. 135b ust. 1 prd). Kierującemu wydane zostanie pokwitowanie, które na mocy art. 38 ust. 1 pkt 4b prd ma on obowiązek posiadać przy sobie w okresie jego ważności i okazać na żądanie uprawnionego organu, jeżeli zezwolono na dalszą jazdę. Policja jest obowiązana do przekazania informacji o zatrzymaniu dokumentu zgodnie z właściwością prokuratorowi, sądowi lub staroście.

W przypadku prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem wydanych w kraju wykluczono przesłanki do zatrzymania dokumentu w razie jego zniszczenia, podejrzenia podrobienia, wydania postanowienia lub decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, a także orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów lub wydanej decyzji o cofnięciu uprawnienia.

Konsekwencją elektronicznego zatrzymania prawa jazdy jest dokonanie jego zwrotu w tej samej formie. Czas zatrzymania będzie liczony od daty elektronicznego zatrzymania, wprowa-

## ZNIESIENIE OBOWIĄZKU POSIADANIA PRZY SOBIE PRAWA JAZDY

dzanej do centralnej ewidencji kierowców. Jednocześnie zniesiono wynikający z art. 43 § 3 ustawy – Kodeks karny<sup>4</sup> oraz z art. 29 § 3 ustawy – Kodeks wykroczeń<sup>5</sup> obowiązek zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu w przypadku orzeczenia przez sąd środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów. W momencie wejścia omawianych przepisów w życie na poczet okresu obowiązywania zakazu będzie zaliczony czas od momentu elektronicznego zatrzymania dokumentu. Przed nowelizacją okres obowiązywania orzeczonego zakazu nie biegł do chwili zwrotu dokumentu.

Fizyczne zatrzymanie prawa jazdy zgodnie z art. 135b ust. 2 prd może nastąpić jedynie w przypadku posługiwania się dokumentem wydanym przez państwo inne niż Rzeczpospolita Polska. Przesłanki jego zatrzymania wskazane w art. 135a ust. 1 prd utrzymano w dotychczas obowiązującym zakresie.

W związku z brakiem obowiązku posiadania przy sobie przez kierującego pojazdem prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej do art. 129 ust. 2 prd dodano pkt 1a, zgodnie z którym policjant przeprowadzający czynności kontrolne jest uprawniony do ustalenia tożsamości kierującego pojazdem na podstawie danych z Rejestru Dowodów Osobistych. Należy zauważyć, że przepis ten mówi jedynie o kierującym pojazdem, wobec czego w przypadku legitymowania innego uczestnika ruchu, np. pieszego czy pasażera, podstawą ustalenia tożsamości w takim przypadku będzie nadal § 4 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów<sup>6</sup>, zezwalający na ustalenie tożsamości na podstawie informacji o osobie w postaci zdjęcia wraz z opisem wizerunku osoby lub odcisków linii papilarnych, zgromadzonych w policyjnych zbiorach danych lub zbiorach danych, do których Policja ma dostęp.

Zgodnie z wydanym w dniu 4 września 2020 r. komunikatem Ministra Cyfryzacji<sup>7</sup> powyższe zmiany (poza obowiązkiem posiadania przez kierującego pojazdem przy sobie pokwitowania za zatrzymany dokument – przepis ten będzie obowiązywał już dzień wcześniej) wchodzi w życie z dniem 5 grudnia 2020 r.

Do art. 38 prd dodano z kolei ust. 2c, na mocy którego z dniem 4 grudnia 2020 r. kierujący pojazdem Policji, Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej oraz Krajowej Administracji Skarbowej wykorzystywanym przez Służbę Celno-Skarbową jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5 art. 38 prd, a także dokument stwierdzający dopuszczenie pojazdu do ruchu.

Kolejna zmiana dotyczy art. 60 ust. 1 prd, do którego wprowadzono pkt 3a zabraniający umieszczania na pojeździe tablic (tablicy) rejestracyjnych w innym miejscu niż konstrukcyjnie do tego przeznaczone, a także pkt 3b zakazujący umieszczania na pojeździe jednorzędowych zmniejszonych tablic rejestracyjnych, jeżeli pojazd nie posiada zmniejszonych wymiarów miejsca konstrukcyjnie przeznaczonego do umieszczenia tablicy rejestracyjnej. Przepisy te są odpowiedzią na bardzo często spotykane w ruchu drogowym nieprawidłowości w zakresie miejsca przymocowania tablic rejestracyjnych, które niejednokrotnie użytkownicy pojazdów umieszczają za szybą, a także stosowania zmniejszonych tablic, pomimo że pojazd posiada miejsce konstrukcyjnie przystosowane do zamontowania tablic samochodowych jednorzędowych i dwurzędowych.

Ponadto do art. 60 prd dodano ust. 1a, na mocy którego do nakazu rangi ustawowej podniesiono obowiązujący dotychczas na podstawie § 36 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów oraz wymagań dla tablic rejestracyjnych<sup>8</sup> obowiązek utrzymywania przez kierującego pojazdem tablic rejestracyjnych i innych wymaganych oznaczeń pojazdu w należytym stanie oraz zapewnienia ich czytelności. Znowelizowany art. 60 prd wszedł w życie z dniem 4 grudnia 2020 r. Ważną nowelizację, również z punktu widzenia przeprowadzenia kontroli drogowej przez funkcjonariuszy Policji, stanowi zniesienie obowiązku posiadania nalepki kontrolnej z numerem rejestracyjnym, umieszczanej wewnątrz pojazdu samochodowego (z wyjątkiem motocykla) w prawym dolnym rogu przedniej szyby. Zmiany wprowadzone do art. 71 ust. 2, art. 73 ust. 1 i 2b–3a, art. 75 ust. 2, art. 76 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz b i pkt 2 oraz ust. 4 pkt 2, art. 78b pkt 1, art. 79c i art. 80b ust. 1 pkt 9 prd przewidują rezygnację z wydawania nalepki kontrolnej podczas rejestracji pojazdu i gromadzenia o niej danych w centralnej ewidencji pojazdów. Ponieważ kierujący pojazdami zarejestrowanymi w kraju (poza nielicznymi wyjątkami) nie są obowiązani mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu dokumentu stwierdzającego dopuszczenie pojazdu do ruchu, będzie to wymagało od funkcjonariuszy Policji zwiększonej czujności związanej z właściwą identyfikacją pojazdów w trakcie przeprowadzanych kontroli. Tablice rejestracyjne są bowiem elementem dość łatwym do przełożenia na inny pojazd, a nalepka kontrolna stanowi swego rodzaju zabezpieczenie przed tym i minimalizuje ryzyko błędnej identyfikacji przez kontrolującego. Trzeba przy tym mieć na uwadze, że same nalepki są tak wykonane, iż po umieszczeniu na wewnętrznej stronie przedniej szyby, przy każdej próbie oderwania czy przeklejenia ulegają zniszczeniu – a przynajmniej widocznemu uszkodzeniu. Wejście w życie przepisów znoszących obowiązek wydawania nalepki kontrolnej podczas rejestracji pojazdu planowane jest na 4 września 2022 r.

<sup>1</sup> Ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1517).

<sup>2</sup> Zob. uzasadnienie z dnia 25 maja 2020 r. projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym, druk sejmowy nr 388, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=388> [dostęp: 1.11.2020 r.].

<sup>3</sup> Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110, z późn. zm.) [dalej: prd].

<sup>4</sup> Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, z późn. zm.).

<sup>5</sup> Ustawa z dnia 20 maja 1997 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821, z późn. zm.).

<sup>6</sup> Dz. U. z 2020 r. poz. 192.

<sup>7</sup> Dz. U. z 2020 r. poz. 1533.

<sup>8</sup> Dz. U. poz. 2355, z późn. zm.

## Summary

**Amendment of regulations abolition of the obligation to carry a driving licence document whilst driving and other changes in traffic regulations**

The article discusses the latest amendments to the Road Traffic Act, concerning, inter alia, the abolition of the obligation to carry a driving license issued in Poland whilst driving, a new method of confiscating a driving license by the police and the prohibition of fitting smaller number plates on a vehicle.

Thumaczenie: Łukasz Trzeciak